

LEKCJE regionalizmu na żywo!

z KART

HISTORII

Żorskie Centrum Edukacji Regionalnej działa od 13 marca 2000 roku. Pomysłodawczynią i koordynatorem działań Centrum jest **Jadwiga Tabor** – doradca metodyczny.

Przez dziesięć lat działalności ŻCER było objęte patronatem przez Wydział Edukacji i Kultury Urzędu Miasta w Żorach oraz Samorządowy Zespół Placówek Oświatowych w Żorach. Od stycznia 2010 roku opiekę nad ŻCER przejęło Muzeum Miejskie w Żorach.

Lekcje regionalizmu na żywo od początku cieszyły się wielkim zainteresowaniem szkół i przedszkoli z całego województwa śląskiego, co było powodem intensywnego rozwoju Centrum.

Lekcje i warsztaty artystyczne prowadzą nauczyciele wychowania przedszkolnego i kształcenia zintegrowanego.

Podczas zajęć realizowane są wytyczne Podstawy Programowej Wychowania Przedszkolnego i Szkoły Podstawowej. Specjaliści od regionalizmu przekazują uczestnikom wiedzę z zakresu tradycji i obrzędowości Górnego Śląska.

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **Przedшкоlaków**

- 1 BAL W OSINACH (styczeń)**
 - bal przebierańców z wykorzystaniem strojów współczesnych oraz dawnych, śląskich strojów ludowych • wesoła zabawa z nauką tradycyjnych tańców śląskich, śpiewanie piosenek i przyśpiewek ludowych • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne
- 2 W JAŚKU PIÓRA (luty/marzec)**
 - pokazanie zbiorowej pracy kobiet na wsi na przykładzie skubaczek czyli dawnego zwyczaju darcia pierza • zabawy dzieci z wykorzystaniem poduszek, współudział dzieci w skubaniu pierza • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne
- 3 ŻEGNAJ MARZANNO, ZIMOWA PANNÓ (marzec)**
 - przedstawienie obrzędów topienia Marzanny i wnoszenia Gaika, jako symboli pożegnania zimy i powitania wiosny
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne odpowiadające obrzędowi
- 4 SZUKAMY ZAJĄCZKA (kwiecień)**
 - poznanie zwyczajów związanych z Wielkanocą • wesołe zabawy z zajaczką i barankiem • rozwiązywanie zagadek i rebusów • ilustracja ruchowa piosenki • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **Przedškolaków**

- 5 BERY I BOJKI (kwiecień/maj)**
- przedstawienie baśni, bajek i legend śląskich ukazujących uniwersalne wartości, którymi należy się kierować w życiu
 - poznanie bohaterów chroniących od złego, ostrzegających przed niebezpieczeństwem i pokazujących jak się zachować w trudnych sytuacjach
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 6 KLIPA I ZUSKA, CZYLI ZABAWY NASZYCH DZIADKÓW (maj)**
- przybliżenie dzieciom dawnych zabaw i gier z zastosowaniem prostych i ogólnie dostępnych materiałów, jak np. guziki, patyczki po lodach, kamyczki, liście
 - zabawy w sali i na świeżym powietrzu
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 7 W KOŁO MACIEJU (czerwiec)**
- pokazanie czynności i prac wykonywanych przez gospodynie za pomocą dawnych urządzeń i sprzętów domowych
 - aktywny udział w codziennych czynnościach, takich jak: pranie, suszenie, maglowanie, wieczorna kąpiel itp.
 - obowiązki dzieci związane z opieką nad młodszym rodzeństwem i zwierzętami w gospodarstwie
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 8 POWITANIE LATA (czerwiec)**
- poznanie legend i zwyczajów związanych z powitaniem lata
 - zabawy przy ognisku i nad rzeką
 - zebranie informacji na temat wierzeń, przesądów dotyczących najdłuższego dnia i najkrótszej nocy
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **Przedшкоlaków**

- 9 CO NAM JESIEŃ W DARZE NIESIE (wrzesień)**
- zajęcia na podwórku z wykorzystaniem dawnych narzędzi potrzebnych do zbierania plonów jesiennych • segregowanie i nazywanie plonów • rozpoznawanie za pomocą zmysłów darów jesieni • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 10 TAJEMNICZA SKRZYNIA (wrzesień)**
- prezentacja dawnych ubrań codziennych i odświętnych • poznanie niektórych elementów garderoby damskiej i męskiej • pokaz mody z dawnych lat prezentowany przez uczestników • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 11 ROBIMY ZAPASY NA ZIMĘ (październik)**
- poznanie dawnych sposobów przygotowywania warzyw i owoców do przechowywania w zimie, np.: suszenia, wędzenia, kiszenia itp. • ilustrowanie ruchem tematycznych utworów muzycznych lub wierszy • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez działanie

- 12 GÓRNICZE SKARBY (listopad)**
- poznanie czarnego diamentu wydobywanego ze śląskiej ziemi – węgla • tradycje i zwyczaje górników obchodzone w dniu ich święta – Barbórki • zabawy i tańce z Karlikiem i Karolinką • wizyta w zainscenizowanej kopalni • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 13 CHOINKA PACHNĄCA JAK LAS (grudzień)**
- przybliżenie obrzędów i zwyczajów związanych z okresem bożonarodzeniowym • wprowadzenie w świąteczny nastrój w trakcie warsztatów artystycznych poprzez przystrajanie żywej choinki oraz wykonywanie prezentów

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **klas I-III**

1 W KARNAWALE CZAS NA BALE (styczeń)

- rozwiązywanie zagadek i krzyżówek o tematyce karnawałowej
- przebieranie się w śląskie stroje ludowe
- wesoła zabawa z kotylionami
- nauka tańców śląskich i współczesnych
- śpiewanie piosenek i przyśpiewek ludowych z ilustracją ruchową
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

2 SZKUBACZKI (luty/marzec)

- poznanie zwyczajów związanych ze szkubaniem pierza
- zdobycie wiedzy na temat gatunków ptaków, z których pozyskiwane są pióra
- prezentowanie i zachęcanie uczestników do innego wykorzystania i zastosowania piór: sprzątania, odkurzania, zmiatania
- nauka pisania gęsim piórem
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne dostosowane do pokazywanego zwyczaju

3 POWITANIE WIOSNY (marzec)

- ubieranie kukły Marzanny i Marzanioka symbolizujących zimę
- uczestnictwo w obrzędach związanych z pożegnaniem Zimy
- osłuchanie z ludowymi przyśpiewkami i tańcami związanymi z topieniem Marzanny i witaniem wiosny
- przygotowanie Gaika i witanie nim wiosny
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne dostosowane do obrzędu

4 WIELKANOCNE SYMBOLE (kwiecień)

- zapoznanie dzieci ze znaczeniem wybranych zwyczajów: święcenia palmy wielkanocnej, zdobienia jaj, święcenia pokarmów, śmigusa-dyngusa
- wysłuchanie opowieści wielkanocnych
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne – wykonanie dekoracji świątecznych

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **klas I-III**

5 ŚLĄSKIE BAJANIE (kwiecień/maj)

- poznanie postaci bajkowych – utopka, beboka, straszka, połędnicy, podciepa itp.
- inscenizowanie z użyciem kukiełek różnych sytuacji, w których one występują
- ukazanie uniwersalnych wartości, którymi należy się kierować w życiu – uczciwości, wierności, przyjaźni oraz ogólnie przyjętych norm
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

6 GRY I ZABAWY ŚLĄSKIE (maj)

- poznanie dawnych zabaw w sali i na świeżym powietrzu, z rekwizytami i bez rekwizytów
- zabawy ruchowe z tańcem i piosenką ludową
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

7 U STARKI W CHAŁPIE (czerwiec)

- przedstawienie prac w gospodarstwie domowym z wykorzystaniem dawnych sprzętów: balii, rompla, magła, drabinioka itp.
- obowiązki i przyjemności dzieci
- wesołe zabawy po pracy w gospodarstwie, np. nad zainscenizowaną rzeką lub przy ognisku
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

8 ZACZAROWANA NOC (czerwiec)

- poznanie znaczenia Nocy Świętojańskiej w dawnych obyczajach
- obserwacja zwyczajów zwianych z wiciem wianków i puszczaniem ich na wodę
- zebranie informacji na temat wierzeń i przesądów związanych z przesileniem letnim
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **klas I-III**

- 9 OD ZIARENKA DO BOCHENKA (wrzesień)**
- posługiwanie się narzędziami i maszynami wykorzystywanymi do zbioru i obróbki zboża: sierpem, kosą, cepem, fachlem itp. • poznanie podstawowych rodzajów zbóż występujących w Polsce i ich zastosowania w przemyśle spożywczym • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 10 TAJEMNICZA SKRZYŃIA (wrzesień)**
- prezentacja dawnych ubrań codziennych i odświętnych • poznanie najważniejszych elementów garderoby damskiej i męskiej oraz ich symbolicznego znaczenia • rewia mody z dawnych lat • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

- 11 KISZENIE KAPUSTY (październik)**
- poznanie zwyczajów związanych z kiszaniem kapusty • szatkowanie kapusty na ręcznej szatkownicy, deptanie w beczce • degustacja zdrowej i pysznej surówki przygotowanej z kiszanej kapusty, jabłek i marchwi • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez działania muzyczne i plastyczne

- 12 OD PAPROTKI DO WĘGIELKA (listopad)**
- krótka historia powstania węgla kamiennego • przybliżenie pracy w kopalni oraz tradycji i przesądów górniczych • spotkanie w zainscenizowanej kopalni ze Skarbnikiem – duchem kopalni • utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty muzyczne i plastyczne

- 13 W ADWENTA ZIEMIA ŚWIĘTA (grudzień)**
- przedstawienie zwyczajów i tradycji związanych z okresem przedświątecznym i Wigilią Bożego Narodzenia • wykonywanie ozdób świątecznych oraz upominków pod choinkę w trakcie warsztatów artystycznych

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **klas IV-VI**

1 **TAJEMNICZA SKRZYNIA (styczeń)**

- prezentacja dawnych ubrań codziennych i odświętnych
- poznanie najważniejszych elementów garderoby damskiej i męskiej oraz ich symbolicznego znaczenia
- rewia mody z dawnych lat
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

2 **FURGO PIERZE TU I TAM (luty/marzec)**

- opowieść o wykorzystywaniu ptasich piór w życiu codziennym oraz przybliżenie dawnych zwyczajów skubania pierza
- nauka pisania gęsim piórem
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

3 **TAJEMNICE KUCHNI ŚLĄSKIEJ (marzec/listopad)**

- przepisy na popularne dania typu wodzionka, rolada i kluski śląskie
- układanie jadłospisu na dzień powszedni i świąteczny
- degustacja potraw śląskich
- rozwiązywanie krzyżówek z użyciem nazw gwarowych dań i potraw

4 **TRADYCJE I OBRZĘDY WIELKANOCNE (kwiecień)**

- poznanie zwyczajów i tradycji związanych ze Świątami Wielkanocnymi: Wielkim Postem, Niedzielą Palmową, symboliką Wielkiego Tygodnia
- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez rozwiązywanie kwizów i zagadek w trakcie warsztatów artystycznych

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **klas IV-VI**

5 STRACHY, STRASZKI I STRASZYDŁA (kwiecień/maj)

- poznanie wybranej legendy śląskiej • budzenie zainteresowań związanych z postaciami występującymi w legendach i opowiadaniach regionu śląskiego • utwalenie zdobytej wiedzy poprzez rozwiązywanie kalamburów i zagadek

6 GRY I ZABAWY ŚLĄSKIE (maj)

- poznanie dawnych zabaw podwórkowych z wykorzystaniem m.in. felgi od roweru, gumy, sznurka, patyków oraz zabaw nie wymagających żadnych rekwizytów • zabawy w sali i na świeżym powietrzu • utwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

7 W GOSPODARSTWIE DOMOWYM (maj/czerwiec)

- przedstawienie prac w gospodarstwie domowym z wykorzystaniem dawnych sprzętów takich jak: balia, rompel, magiel, drabiniok itp. • obowiązki i czas wolny dzieci dawniej i dziś • utwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

8 MAGIA NOCY ŚWIĘTOJAŃSKIEJ (czerwiec)

- przedstawienie dawnych i współczesnych zwyczajów sobótkowych związanych z letnim zrównaniem dnia z nocą: palenia ognisk, wicia wianków, wróżb świętojańskich • utwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

LEKCJE REGIONALIZMU na żywo dla **klas IV-VI**

- 9 KTO DOBRZE ORZE, MA CHLEB W KOMORZE (wrzesień)**
- charakterystyka tradycji i zwyczajów dożynkowych oraz prezentacja narzędzi i maszyn używanych do zbioru i obróbki zboża
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez kwizy, rebusy i krzyżówki
 - warsztaty artystyczne

- 10 KISZONA KAPUSTA SMACZNA I ZDROWA! (październik)**
- pochodzenie i zastosowanie kapusty oraz jej znaczenie w prawidłowym żywieniu
 - zapoznanie ze zwyczajem kiszenia kapusty z wykorzystaniem dawnych sprzętów
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne i kulinarne

- 11 ZWYCZAJE BOŻONARODZENIOWE (grudzień)**
- poznanie zwyczajów i tradycji związanych z okresem Bożego Narodzenia
 - dawne świąteczne tradycje kulinarne na Śląsku a terażniejszość
 - utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez warsztaty artystyczne

WAŻNE

INFORMACJE !!!

Zajęcia odbywają się
4 RAZY W TYGODNIU
w godzinach

8.30 - 10.30 - pierwsze zajęcie
10.00 - 12.00 - drugie zajęcie
12.00 - 14.00 - trzecie zajęcie

Grupy do 50 osób
(dwie klasy lub dwie grupy przedszkolne)

KOSZT LEKCJI - 7 zł OD OSOBY
OPIEKUNOWIE BEZPŁATNIE
PROSZĘ ZABRAĆ OBUWIE ZMIENNE

Każdy uczestnik otrzymuje czasopismo dla dzieci
będące podsumowaniem zdobytej w czasie lekcji wiedzy.

KONTAKT

Jadwiga Tabor

tel. 607 036 779, email: jadwiga_tabor@op.pl

Urszula Niechoj

email: urszulaniechoj@gmail.com

ADRES

Osiny, Świetlica MOK, 44-240 Żory, ul. Szkolna 57

www.zcr.zory.pl

ZAPEWNIAMY

DOBRA ZABAWĘ !!

